

T P.HCM là một trung tâm kinh tế lớn của cả nước, tiếp cận nhanh và sớm hình thành nền kinh tế thị trường với nhiều thành phần kinh tế cùng tồn tại phát triển khá sôi động và diễn biến phức tạp. Hiện tại và sắp tới, quan hệ đối ngoại mở rộng, tốc

chức tín dụng của ngân hàng nhà nước TP.HCM đã góp phần vào kết quả thành tựu chung của toàn ngành, tiếp tục thực hiện 4 định hướng lớn của ngành và điều hành hoạt động ngân hàng theo phương châm: an toàn, chất lượng, hiệu quả.

Để có những kết quả trên, vai trò chỉ đạo quản lý của Ngân hàng nhà nước thành phố bước đầu đã được xây dựng theo định hướng đổi mới về tổ chức và hoạt động, thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ là cơ quan quản lý nhà nước; gắn liền sự phối hợp chặt chẽ giữa

AI TRÒ QUẢN LÝ CỦA NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI HOẠT ĐỘNG KINH DOANH CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TRÊN ĐỊA BÀN TP.HCM

độ đầu tư nước ngoài vào và giao lưu quốc tế tăng lên nhanh, thị trường hàng hóa, hoạt động tài chính tiền tệ tập trung và đa dạng chiếm tỷ trọng lớn so với cả nước. Hệ thống ngân hàng và tổ chức tín dụng, trong tổng số 60 tổ chức đầu mối: ngân hàng thương mại quốc doanh có 24 chi nhánh và 61 phòng giao dịch, ngân hàng thương mại cổ phần có 17 cơ sở gồm 50 chi nhánh và 24 phòng giao dịch, ngân hàng thương mại cổ phần nơi khác đến có 3 chi nhánh, 2 công tài chính cổ phần, 4 ngân hàng liên doanh, 10 chi nhánh ngân hàng nước ngoài, ngoài ra có 2 văn phòng đại diện ngân hàng thương mại quốc doanh.

Những năm qua, thực hiện đổi mới tổ chức và hoạt động ngân hàng trên cả nước, ngân hàng nhà nước thành phố đã từng bước phát huy có hiệu quả vai trò quản lý nhà nước các chính sách tiền tệ tín dụng, lãi suất, tỷ giá và kích thích kết quả kinh doanh đúng hướng của các ngân hàng thương mại phục vụ phát triển nền kinh tế nhiều thành phần trên địa bàn góp phần giữ ổn định và thúc đẩy tốc độ tăng trưởng kinh tế (GDP) cao hơn mức bình quân chung của cả nước. Đến cuối 1995, tổng tài sản của các ngân hàng và tổ chức

tín dụng trên địa bàn 32.500 tỷ đồng tăng 63,5%; tài sản Có có khả năng sinh lời chiếm 66,4% tổng giá trị tài sản Có, chiếm 96,96% so với tổng vốn huy động trong đó cho vay các thành phần kinh tế chiếm 62% số dư vốn huy động. Các hoạt động của hệ thống các ngân hàng thương mại trên địa bàn đều đạt mức tăng trưởng từ 30 đến 50%, thực hiện đầy mạnh huy động vốn để cho vay, phát triển các mặt nghiệp vụ ngân hàng phục vụ cho nhu cầu gửi tiền, thanh toán, tín dụng, mua bán vàng bạc, ngoại tệ ngày càng tốt hơn; từng bước hướng dẫn nhân dân tiếp cận và sử dụng các tiện ích ngân

hàng thỏa mãn nhu cầu ngày càng tăng lên của nhân dân thành phố, điển hình phát triển các hình: thức thanh toán mới như truyền qua mạng SWIFT, thanh toán bằng thẻ, chuyển tiền nhanh ... ngày càng được khách hàng ưa chuộng và tin dùng.

Thông qua thanh tra, kiểm soát của Ngân hàng nhà nước đã tác động có kết quả đến các ngân hàng thương mại và tổ chức tín dụng không ngừng củng cố tổ chức, chỉnh sửa các hoạt động nhằm bảo đảm vận hành an toàn cho toàn hệ thống. Kịp thời phát hiện và chỉ đạo chỉnh sửa những lệch lạc trong hoạt động ở các ngân hàng thương mại và tổ

TRẦN MINH TUẤN

ngành và cấp ủy chính quyền địa phương để thống nhất lãnh đạo thực hiện những chủ trương chính sách quản lý tiền tệ - tín dụng - ngân hàng trên địa bàn; tổ chức triển khai kịp thời các văn bản pháp qui về cơ chế chính sách của Ngân hàng nhà nước VN để quản lý các ngân hàng trên địa bàn hoạt động trong khuôn khổ pháp lệnh và các quy chế bảo đảm an toàn, kinh doanh có hiệu quả. Chú trọng tăng cường đúng mức nhiệm vụ thanh tra toàn diện đối với hệ thống các ngân hàng thương mại đồng thời thông qua thanh tra đã kịp thời kiến nghị Ngân hàng trung ương sửa đổi, bổ sung

kịp thời các qui chế phù hợp với thực tiễn hoạt động của các ngân hàng thương mại trên địa bàn, tạo điều kiện thúc đẩy mọi hoạt động ngân hàng phát triển và tăng thêm hiệu lực quản lý của ngân hàng nhà nước thành phố đối với hệ thống các ngân hàng thương mại.

Kết quả tích cực về vai trò quản lý và kiểm soát của Ngân hàng nhà nước thành phố đã được khẳng định song có một số vấn đề cần được quan tâm hiện nay là: tiềm năng vốn trong dân và khả năng huy động của các ngân hàng thương mại còn lớn nhưng chưa được đẩy mạnh, vẫn còn hiện tượng trông chờ vào nhà nước, nguyên nhân là do chưa tổ chức được thị trường tiền tệ theo đúng nghĩa của nó; việc sử dụng các công cụ quản lý trong chính sách tiền tệ của ngân hàng nhà nước trên địa bàn thành phố còn nhiều mặt chưa kiên quyết, ít hữu hiệu để buộc các ngân hàng thương mại chấp hành một cách nghiêm túc mà vấn đề nổi cộm hiện nay là chất lượng tín dụng còn kém (theo số liệu cuối năm 1995, tỷ lệ nợ quá hạn bình quân là 7% trên tổng dư nợ, trong đó ngân hàng thương mại quốc doanh 11%, ngân hàng thương mại cổ phần 6,7%), nhiều ngân hàng thương mại chưa chấp hành đúng các qui chế về tín dụng, nhiều ngân hàng thương mại có cùng 1 tổ chức kinh tế vay với khối lượng lớn vốn vượt mức qui định tại điều 25 Pháp lệnh ngân hàng, thiếu thông tin về khách hàng, mối liên kết giữa các ngân hàng còn yếu, ít chú trọng để phòng rủi ro trong kinh doanh, thủ tục qui trình cho vay còn nhiều thiếu sót kẻ hở đã làm cho nợ quá hạn mới tiếp tục gia tăng, số dư nợ đọng bằng liên quan đến các vụ án khó giải quyết ngày càng nhiều và phổ biến là vi phạm các chốt an toàn qui định trong pháp lệnh. Rõ nét nhất là chấp hành chính sách lãi suất không nghiêm, vừa làm ảnh hưởng đến chất lượng và hiệu quả kinh doanh vừa làm giảm hiệu lực quản lý của ngân hàng nhà nước, hệ thống ngân hàng trên địa bàn vẫn chưa tìm ra giải

pháp tích cực tạo được nhiều nguồn vốn trung và dài hạn đầu tư chiều sâu cho các thành phần kinh tế, dư nợ cho vay trung - dài hạn mới đạt 15,7% tổng dư nợ cho vay trên địa bàn. Hệ thống ngân hàng thương mại cổ phần tuy đã có nhiều cố gắng và tích cực củng cố nhưng vẫn bộc lộ nhiều yếu điểm về bản lĩnh kinh doanh, vốn điều lệ còn nhiều vấn đề cần phải được tiếp tục củng cố, vốn cổ phần một số ngân hàng còn rất thấp do đó phần lớn các ngân hàng thương mại cổ phần trên địa bàn vẫn chưa hoạch định được chiến lược kinh doanh dài hơi mà còn trong tình trạng tới đâu hay tới đó.

Công tác thanh tra kiểm soát của ngân hàng nhà nước thành phố tuy có tích cực nhưng vẫn chưa đạt yêu cầu thực tế đòi hỏi, tác dụng chưa cao, kiểm tra phát hiện nhưng xử lý chưa nghiêm đã làm cho tình trạng tái phạm vẫn diễn ra thậm chí có việc còn trầm trọng hơn, hiệu lực công cụ thanh tra ngân hàng chưa được phát huy đúng mức.

Từ tình hình nêu trên, xin nêu 1 số ý kiến nhằm tăng cường vai trò quản lý nhà nước của Ngân hàng nhà nước thành phố đối với các ngân hàng thương mại và tổ chức tín dụng trên địa bàn:

1. Hệ thống ngân hàng trên địa bàn phải phối hợp thực hiện chặt chẽ giữa quản lý và kinh doanh, là 2 mặt hỗ trợ tác động lẫn nhau để phát triển. Do vậy phải xây dựng bộ máy quản lý, thanh tra của ngân hàng nhà nước và kiểm soát nội bộ của ngân hàng thương mại đủ sức cả số lượng và chất lượng nhằm tăng cường quản lý nhà nước về tiền tệ - tín dụng - ngân hàng theo định hướng xã hội chủ nghĩa, hỗ trợ cho kinh doanh đúng hướng an toàn và hiệu quả.

2. Các ngân hàng thương mại cần thực hiện các biện pháp đẩy mạnh huy động vốn để tạo nguồn tăng trưởng tín dụng theo yêu cầu phát triển kinh tế và tín hiệu của thị trường trên địa bàn. Một mặt mở rộng các hình thức huy động nhằm

thu hút nguồn vốn còn lớn trong công chúng góp phần thúc đẩy nhanh việc xây dựng thị trường vốn dài vừa mở rộng tín dụng trung - dài hạn đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật vừa tạo năng lực tự đầu tư của các thành phần kinh tế, mặt khác Ngân hàng nhà nước cần tiếp tục nghiên cứu một chính sách lãi suất tích cực hơn nữa để các ngân hàng thương mại có điều kiện vận dụng thực hiện huy động vốn và cho vay theo tín hiệu thị trường.

3. Để tăng hiệu quả sử dụng vốn, giảm thấp và hạn chế nợ quá hạn của các ngân hàng thương mại, Ngân hàng nhà nước cần gắn chặt chẽ việc cho vay tái cấp vốn với việc giảm nợ quá hạn của các ngân hàng thương mại bảo đảm tỷ lệ nợ quá hạn không vượt quá 5% tổng dư nợ. Tư tưởng xuyên suốt đối với chất lượng tín dụng là đi vay để cho vay an toàn và hiệu quả, tăng trưởng tín dụng nhưng không gây lạm phát, kịp thời đáp ứng vốn cho các thành phần kinh tế, chấp hành đúng lãi suất qui định. Phát huy chức năng của Ngân hàng nhà nước thành phố trên địa bàn để tập hợp qui tụ các ngân hàng thương mại cùng tham gia vào đầu tư dự án trọng điểm, công trình lớn mà từng ngân hàng thương mại riêng lẻ không đủ năng lực thực hiện cũng như việc tổ chức triển khai các định hướng lớn đa dạng hóa các hình thức huy động vốn, đa dạng hóa phương thức cho vay mà từng ngân hàng thương mại không thể đảm nhiệm.

4. Thời gian tới các ngân hàng thương mại cần dành phần vốn đầu tư tương xứng cho nông nghiệp, nông thôn ngoại thành, chỉ đạo triển khai tốt hơn các chương trình tín dụng về tạo việc làm, phát triển kinh tế biển, ứng dụng khoa học công nghệ mới, cho vay người nghèo, cho vay sinh viên.

5. Tăng cường quản lý ngoại tệ trong tình hình mới, đồng thời đẩy mạnh hoạt động giao dịch ngoại tệ liên ngân hàng tại TP.HCM, có cơ chế thích ứng để các ngân hàng thương mại dễ dàng

chuyển đổi nguồn vốn huy động ngoại tệ thành đồng VN và ngược lại nhằm tạo sự linh hoạt trong việc sử dụng vốn; trên cơ sở đó khai thác nguồn vốn đầu tư cho sản xuất kinh doanh, bảo đảm giải quyết nhu cầu mua bán ngoại tệ giữa các ngân hàng, từng bước thực hiện mục tiêu trên lãnh thổ VN chỉ sử dụng tiền đồng VN.

6. Hệ thống ngân hàng thương mại cổ phần cần phải sớm tự thân chỉnh tổ chức và hoạt động của hội đồng quản trị, kiểm soát viên, người điều hành theo qui chế mới, chú trọng nhất là vai trò kiểm soát nội bộ trong từng ngân hàng để thực hiện nghiêm túc pháp lệnh, kết quả hoạt động đạt hiệu quả tốt hơn.

7. Hệ thống ngân hàng thành phố phải tiếp tục đổi mới theo chủ trương định hướng và những giải pháp mà Ngân hàng nhà nước VN đã đề ra. Do vậy ngân hàng nhà nước TP.HCM cần tiếp tục củng cố xây dựng bộ máy làm công tác quản lý, thanh tra ngân hàng đủ mạnh, chấn chỉnh cả về mô hình và phương pháp hoạt động nghiệp vụ có hiệu quả và phải có hiệu lực, xứng đáng là người bạn tin cậy giúp các ngân hàng thương mại ổn định phát triển trong kinh doanh và uy tín hoạt động. Việc củng cố tổ chức hoạt động thanh tra của ngân hàng nhà nước TP.HCM để thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước đối với hoạt động tiền tệ - tín dụng - ngân hàng là cấp bách, bởi lẽ là 1 địa bàn trọng điểm tập trung các loại hình ngân hàng thương mại và tổ chức tín dụng nhiều nhất, đa dạng và phức tạp nhất nếu làm tốt sẽ có tác dụng ảnh hưởng đến cả nước và ngược lại. Những kiến nghị xử lý các vấn đề vi phạm hiện nay đối với các ngân hàng thương mại và tổ chức tín dụng cũng là cấp bách nhằm giữ ổn định tình hình thì mới phát triển vững chắc và đúng định hướng chiến lược của toàn ngành, nếu xử lý chậm hoặc không dứt khoát thì tình hình sẽ ngày càng phức tạp thêm và không ổn định ■